

KHALL

Asian valmistelija: hallintojohtaja Juha Rinta-Jouppi

Julkishallinnon tietovarantojen saatavuuden ja käytön edistämistä pohtinut työryhmä esittää, ettei viranomaisten välisestä tiedon sähköisestä vakiomuotoisesta luovutuksesta viranomaistarkoituksiin peritä jatkossa maksuja.

Julkisen hallinnon viranomaisten sähköisessä muodossa olevat tiedot tulisi olla mahdollisimman laajasti kansalaisten, yritysten, tutkimuksen, koulutuksen ja koko yhteiskunnan saatavilla tietoja koskevat luovutus- ja muut rajoitukset huomioon ottaen. Tiedot tulisi luovuttaa ensisijaisesti maksutta tai irrotuskustannuksilla. Tietoluovutuksesta veloitettaisiin enintään PSI (Public Sector Information) -direktiivin mukaisesti.

Työryhmän esitysten tavoitteena on selkeyttää nykyisiä vaihtelevia maksukäytäntöjä ja tukea julkisen sektorin hallussa olevien tietojen käytön lisäämistä. Näitä periaatteita soveltamalla siirrytään käytäntöihin, joissa julkishallinnon viranomaisten edellä mainitut tiedot olisivat pääsääntöisesti maksutta saatavissa. Työryhmä esittää, että hallitus päättää periaatteiden toteutuksesta valtionhallinnossa kehys- ja talousarviomenettelyssä.

Työryhmä ehdottaa, että ministeriöt käynnistävät ja organisoivat hallinnonalansa tietovarantojen kartoituksen valtiovarainministeriön ohjauksella, evaluoivat niiden sisällöt, ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin sekä selvittävät mahdolliset lainsäädännön kehittämistarpeet tietojen yhteiskäytön ja uudelleen käytön kannalta.

Julkishallinnon tietovarantojen saatavuuden ja käytön edistäminen – työryhmän tuloksia ovat:

- Ehdotus perusrekisterien tietojen käsittelyä koskeviksi yleisiksi käyttöehdoiksi
- Ehdotus julkisen hallinnon avoimen datan lisenssimalliksi
- Ehdotus tietoluovutusten maksuja koskevista periaatteista

Työryhmä on selvittänyt virastojen tietoluovutuksista saamat tulot, niiden määräytymisperusteet sekä tulot asiakassektoreittain. Julkisen hallinnon tietohallinnon ohjausta koskevan lain 10 §:ssä mainittujen tietovarantojen osalta valtiovarainministeriö on sisällyttänyt vuosia 2013 – 2016 koskevien valtiontalouden kehysten valmisteluun työryhmän ehdotuksen siirtymisestä tietojen vakiomuotoisessa luovuttamisessa julkishallinnon sisällä maksuttomuuteen. Tätä varten on tarkoitus uudelleen kohdentaa määrärahoja tietoja luovuttavien viranomaisten käyttöön.

Raportissa käsitellään tietojen yhteis- ja uudelleenkäyttöön liittyviä hallinnollisia ja taloudellisia kysymyksiä ja vaikutuksia. Työryhmän arvion mukaan julkisuuslaki ja valtion maksuperustelaki mahdollista-

vat tietoluovutuksista perittäviä maksuja koskevien ehdotusten toteuttamisen. Työryhmä ehdottaa, että ministeriöt organisoivat hallinnonalansa tietovarantojen kartoituksen valtiovarainministeriön ohjauksella, evaluoivat niiden sisällöt, ryhtyvät toimenpiteisiin sekä selvittävät mahdolliset lainsäädännön kehittämistarpeet tietojen yhteiskäytön ja uudelleen käytön kannalta .

Työryhmä on laatinut ehdotuksen julkisen hallinnon avoimen datan lisenssimalliksi edistämään niiden tietovarantojen avaamista, joihin ei liity mitään luovutusrajoituksia.

Euroopan komissio esitteli joulukuussa 2011 avoimen datan strategiansa sekä ehdotuksen PSI-direktiivin uudistamiseksi. Tavoitteena on tietovarantojen avaamisen vauhdittaminen EU-alueella. Kaikki käytettävissä olevat selvitykset ja tutkimukset viittaavat siihen, että julkisten tietovarantojen avaaminen vaikuttaa myönteisesti talouteen ja yhteiskuntaan.

Valtiovarainministeriö pyytää kunnilta päätöksentekoa ja jatkokehittämistä varten lausuntoa oheismateriaalina olevasta julkaisusta "Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt (VM julkaisu 2/2012), joka on julkishallinnon tietovarantojen saatavuuden ja käytön edistäminen -työryhmän loppuraportti.

Valtiovarainministeriö asetti ko. työryhmän 11.2.2010 toimikaudeksi 11.2.2010 - 31.12.2011. Työryhmän tavoitteeksi asetettiin eri tietovarantojen saaminen tarkoituksenmukaiseen hintarakenteeseen johdettavilla hinnoitteluperiaatteilla ja lisenssiehdoilla tarjolle tietojen tarvitsijoille. Eräänä selvitettävänä mahdollisuutena mainittiin tietojen osittainen tai täydellinen maksuttomuus. Tavoitteeksi asetettiin, että tietovarantojen tiedot olisivat laajasti yhteiskunnan käytössä.

Lausuntoon pyydetään näkemyksiä seuraavista asioista:

- tietoluovutuksista perittäviä maksuja koskevat periaatteet, toteuttaminen ja vaikutukset,
- julkisen hallinnon avoimen datan lisenssimalli ja sen soveltuvuus julkisen hallinnon sellaisiin tietoihin, joiden luovuttamiselle ei ole lainsäädäntöön perustuvia rajoituksia,
- perusrekisteritietojen käyttöehdot ja niiden soveltaminen ja
- ehdotetut toimenpiteet ja tehtävät (s. 47-50) sekä tieto mahdollisista tietovarantojen kartoituksesta kunnassa.

Lausunto pyydetään toimittamaan valtiovarainministeriöön 26.3.2012 mennessä.

Oheismateriaali: lausuntopyyntö, Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt -asiakirjan yhteenveto

Varsinainen asiakirja kokonaisuudessaan saatavissa sähköisesti osoitteesta:

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/076_ict/20120208Julkis/julkishallinto_taitto.pdf

Ehdotus

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että Nousiaisten kunta suhtautuu positiivisesti tietojen luovutuksen maksuttomuuteen ja ns. avoimen datan politiikkaan, jossa tietojen saatavuutta parannetaan erilaisten tietoluetteloiden, latauspalveluiden sekä tietojen uudelleenkäytön ehtojen selkeyttämisellä. Kunnille ei kuitenkaan ko. prosessissa saisi aiheutua nykyiseen nähden merkittäviä tehtävälisäyksiä tai kustannuksia.

Työryhmän esittämät periaatteet (1 & 2) ovat sinällään hyviä, mutta painoarvoa on asetettava (työryhmän esityksenkin mukaan) sille, että tietoja pyytävän tahon tulee maksaa tietojen luovuttajalle aiheutuneet kustannukset, mikäli luovuttaja on joutunut nostamaan normaalia palvelutasoaan tai muutoin luovutus on aiheuttanut hänelle normaalista käytännöstä poikkeavaa ylimääräistä työtä ja ajankäyttöä.

Työryhmän esityksessä todetun mukaisesti kunnallishallinnossa em. periaatteita sovelletaan kuntakohtaisin ratkaisuin ja kunnan käytettävissä olevien resurssien mukaan. Kunnat päättävät maksuistaan kuntalain mukaan. Erityisesti resurssien osalta tulee huomioida, että kuntien tehtävät ovat lisääntyneet viime vuosina ja samanaikaisesti kunnat ovat joutuneet säästämään henkilöstö- ym. resursseistaan talouden negatiivisesta kehityksestä johtuen. Varsinkaan pienten kuntien organisaatioissa ei ole useinkaan sellaisia henkilöitä, joiden nykyisiä tehtäviä olisi mahdollista lisätä uudella tiedonhaun ja tiedon välittämisen lisävaatimuksin ilman, että organisaation perustoiminnot mahdollisesti kärsivät.

Työryhmän ehdotus kuntien tietovarantojen ja tietopalveluiden tilannetta koskevan selvityksen laatimiseksi on kokonaisuuden hahmotamisen kannalta järkevä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti keskustelun jälkeen.

Lisätietoja päätöksestä antaa:
kunnanjohtaja Juhani Kylämäkilä, p. 044 4355 555